



Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 3 maart 2014, nr. 2014-0000107508, houdende tijdelijke regels voor experimenten met een centrale stemopneming (Tijdelijke experimentenregeling centrale stemopneming)

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Gelet op de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming, de artikelen 2, derde lid, en 3, tweede lid, en het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming, de artikelen 29, tweede lid, 41, tweede lid, en 46;

Besluit:

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- *Experimentenwet*: Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming;
- *Experimentenbesluit*: Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming.

Artikel 2

Deze regeling is van toepassing op een experiment met een centrale opzet van de stemopneming als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van de Experimentenwet.

§ 2. Het vervoer van de stembus en het proces-verbaal van het stembureau

Artikel 3

1. Het stembureau bewaart de sleutel van de stembus en het proces-verbaal van het betreffende stembureau in een te verzegelen enveloppe.
2. Burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat van een stembureau de stembus en de enveloppe, bedoeld in het eerste lid:
 - a. separaat worden vervoerd en, indien van toepassing, separaat worden opgeslagen;
 - b. onder toezicht staan gedurende het vervoer en, indien van toepassing, beveiligd worden opgeslagen.

§ 3. De werkwijze van het gemeentelijk stembureau

Artikel 4

Burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat:

- a. het gemeentelijk stembureau beschikt over voldoende faciliteiten om de stemopneming ordelijk en overzichtelijk uit te voeren;
- b. op een locatie voor de stemopneming duidelijk is aangegeven welke ruimtes voor het publiek toegankelijk zijn en welke ruimtes uitsluitend voor de werkzaamheden van het gemeentelijk stembureau zijn bestemd.

Artikel 5

Indien de stemopneming op een centrale locatie in twee of meer gescheiden ruimtes plaatsvindt, is tijdens de gehele stemopneming in iedere ruimte ten minste één lid van het gemeentelijk stembureau aanwezig.

Artikel 6

Indien een persoon die bijstand verleent aan het gemeentelijk stembureau als bedoeld in artikel 27 van het Experimentenbesluit twijfelt over de geldigheid van een stem of van oordeel is dat een stem



ongeldig is, wordt deze stem ter beoordeling voorgelegd aan een of meer leden van het gemeentelijk stembureau.

§ 4. De schorsing van de zitting van het gemeentelijk stembureau

Artikel 7

1. De schorsing van de zitting van het gemeentelijk stembureau wordt op een algemeen toegankelijke wijze elektronisch bekendgemaakt en door aan de deur van de locatie waar de stemopneming plaatsvindt een kennisgeving te bevestigen dat de zitting is geschorst. Zo spoedig mogelijk wordt op dezelfde wijze bekendgemaakt waar en wanneer de zitting wordt hervat.
2. Van de schorsing van de zitting van het gemeentelijk stembureau doet de burgemeester, tenzij het de verkiezing betreft van de leden van de gemeenteraad, onverwijld mededeling aan de voorzitter van het hoofdstembureau.

Artikel 8

1. Indien de zitting is geschorst, nadat een stembus is geopend, worden alle bescheiden die zich in de stembus bevonden, daarin teruggedaan. Vervolgens wordt de stembus onmiddellijk in tegenwoordigheid van de aanwezige kiezers afgesloten en verzegeld.
2. De sleutel waarmee de stembus is afgesloten en het proces-verbaal van het betreffende stembureau worden in een te verzegelen enveloppe gedaan.

Artikel 9

Van de geschorste zitting wordt proces-verbaal opgemaakt door het gemeentelijk stembureau.

Artikel 10

Onmiddellijk na de ondertekening van het proces-verbaal wordt dit met de verzegelde stembussen en de verzegelde enveloppen door de voorzitter bij de burgemeester in bewaring gegeven.

Artikel 11

De burgemeester stelt tijdig voor de aanvang van de hervatte zitting de hem overgegeven verzegelde stembussen en verzegelde enveloppen ter beschikking van het gemeentelijk stembureau.

Artikel 12

Na aanvang van de hervatte zitting verricht het gemeentelijk stembureau voor ieder stembureau waarvoor de uitkomst nog niet is vastgesteld, de stemopneming, overeenkomstig de artikelen 27 tot en met 37 van het Experimentenbesluit, en stelt het de uitkomst vast overeenkomstig paragraaf 3.4 van het Experimentenbesluit.

§ 5. Overige bepalingen

Artikel 13

1. In afwijking van de bijlage bij de Kiesregeling wordt als model voor het proces-verbaal van het stembureau het model vastgesteld dat in de bijlage bij deze regeling is opgenomen.
2. Het model voor het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau is het model dat in de bijlage bij deze regeling is opgenomen.

Artikel 14

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en vervalt met ingang van de dag dat de Experimentenwet vervalt.

Artikel 15

Deze regeling wordt aangehaald als: Tijdelijke experimentenregeling centrale stemopneming.



Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk.*



BIJLAGE

Model I: Proces-verbaal van een stembureau bij het experiment met een centrale stemopneming

Proces-verbaal van een stembureau

Centrale stemopneming

Dit proces-verbaal dient enkel gebruikt te worden door stembureaus in gemeenten waar de stemopneming op een centrale locatie(s) plaats vindt.

Waarom een proces-verbaal?

Met een proces-verbaal legt een stembureau verantwoording af over:

- het verloop van de stemming;
- de *voorlopige* telling van de stemmen.

Het is belangrijk dat een proces-verbaal duidelijk en volledig is. Daarnaast is het proces-verbaal openbaar. Dit betekent dat eenieder het in de dagen na de verkiezing mag inzien. Alle zaken die van invloed (kunnen) zijn op het resultaat van de stemming moeten daarom in het proces-verbaal staan. Klachten of aanmerkingen van kiezers

bijvoorbeeld ook. In de Kieswet staat dit omschreven als 'bezwaar'.

De voorlopige telling

Na afloop van de stemming telt het stembureau de stembiljetten op lijstniveau. Deze voorlopige uitkomst wordt opgeschreven in dit proces-verbaal. De definitieve telling op kandidaatsniveau wordt verricht door het gemeentelijk stembureau.

Waarom dit formulier?

Dit formulier is gemaakt om ervoor te zorgen dat alle stembureaus in gemeenten waar centrale stemopneming plaats vindt op dezelfde manier een proces-verbaal maken. Bovendien werkt het formulier als een checklist. Als alle onderdelen goed zijn ingevuld, dan voldoet het proces-verbaal aan de eisen van de Kieswet. Vul het formulier daarom correct en zo volledig mogelijk in.

1. Verkiezing

Het gaat om de verkiezing van

☐ de Tweede Kamer der Staten-Generaal

☐ de provinciale staten van _____

☐ de gemeenteraad van _____

☐ het Europees Parlement

Datum verkiezing

____ - ____ - ____ (dd-mm-jjjj)

2. Stembureau

Gemeente _____

Kieskring _____

Locatie stembureau _____

Om wat voor stembureau gaat het?

☐ Gewoon stembureau. Wat waren de openingstijden? Van ____ : ____ tot ____ : ____ uur.

☐ Mobiel stembureau. Wat waren de locaties en openingstijden?

Locatie _____ Van ____ : ____ tot ____ : ____ uur.

Locatie _____ Van ____ : ____ tot ____ : ____ uur.

Locatie _____ Van ____ : ____ tot ____ : ____ uur.

Locatie _____ Van ____ : ____ tot ____ : ____ uur.

Locatie _____ Van ____ : ____ tot ____ : ____ uur.



Gegevens stembureauleiden

Voorletter(s) en achternaam stembureaulid

Op welke tijdstippen aanwezig?

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

Van | | : | | tot | | : | | uur.

3. Toegelaten kiezers

Hoeveel kiezers mochten stemmen met een:

- geldige stempas

- geldig volmachtbewijs (schriftelijk of via achterkant van stempas/kiezerspas)

- geldige kiezerspas (pas om te stemmen in andere gemeente)

_____ +

Hoeveel kiezers zijn er toegelaten tot de stemming?

_____ (A)

4. Getelde stembiljetten

Hoeveel stembiljetten zijn bij de voorlopige telling door het stembureau:

- geldige stemmen op een kandidaat

- ongeldig

- blanco

_____ +

Hoeveel stembiljetten zijn er geteld?

_____ (B)



5. Verschil toegelaten kiezers en getelde stembiljetten

Is er een verschil tussen het aantal toegelaten kiezers (A) en het aantal getelde stembiljetten door het stembureau (B)?

- ☐ Nee. Ga door met onderdeel 6.
- ☐ Ja, er zijn meer stembiljetten geteld, namelijk _____ stembiljetten.
- ☐ Ja, er zijn minder stembiljetten geteld, namelijk _____ stembiljetten.

Hoe is het verschil mogelijk te verklaren?

Kruis een reden aan van het verschil en geef aan hoe vaak hier sprake van was.

Het is mogelijk om meerdere vakjes aan te kruisen.

Mogelijke reden van het verschil	Hoe vaak sprake van?
☐ Kiezers die een stembiljet hebben gekregen, hebben toch niet gestemd.	_____ keer
☐ Er zijn te weinig stembiljetten uitgereikt.	_____ keer
☐ Er zijn te veel stembiljetten uitgereikt.	_____ keer
☐ Er zijn stembiljetten kwijtgeraakt.	_____ keer
☐ Geen verklaring.	_____ keer
☐ Andere verklaring, namelijk: _____	_____ keer

6. Onregelmatigheden

Waren er onregelmatigheden tijdens het stemmen of tijdens het tellen van de stemmen?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja. Om wat voor onregelmatigheid gaat het?

Noteer de onregelmatigheid, geef aan hoe vaak hier sprake van was en geef toelichting als dat nodig is. Voorbeelden van onregelmatigheden: het brandalarm ging af en het stemlokaal moest worden ontruimd, activiteiten in of dichtbij het stemlokaal beïnvloedden de kiezer, de stembus was vol en er was geen tweede stembus, een stembureaulid was te laat of is helemaal niet gekomen.



7. Bezwaren van kiezers

Tijdens de stemming

Hadden de aanwezige kiezers bezwaren (klachten of aanmerkingen) tijdens de stemming?

☐ Nee.

☐ Ja. Wat was het bezwaar?

Noteer het bezwaar, ook als u het er niet mee eens bent. Geef aan hoe vaak het bezwaar is gemeld en geef toelichting als dat nodig is. Heeft het stembureau een opmerking bij het bezwaar? Zet die er dan ook bij. Voorbeelden van bezwaren tijdens de stemming: het stembureau is moeilijk bereikbaar, er staan meerdere mensen in een stemhokje, de potloden doen het niet.

Tijdens het tellen van de stemmen

Hadden de aanwezige kiezers bezwaren (klachten of aanmerkingen) tijdens de voorlopige telling van de stemmen door het stembureau?

☐ Nee.

☐ Ja. Wat was het bezwaar?

Noteer het bezwaar, ook als u het er niet mee eens bent. Geef aan hoe vaak het bezwaar is gemeld en geef toelichting als dat nodig is. Heeft het stembureau een opmerking bij het bezwaar? Zet die er dan ook bij. Voorbeelden van bezwaren tijdens de voorlopige telling: een stembiljet wordt onterecht geldig, ongeldig of blanco verklaard, het voorlopige resultaat van de stemming wordt niet bekend gemaakt, er wordt een onjuist voorlopig resultaat van de stemming bekend gemaakt.



8. Ondertekening stembureau

*Alle aanwezige stembureauleden moeten het proces-verbaal ondertekenen na afloop van de voorlopige telling.
Dit zijn minimaal drie leden inclusief de voorzitter. Tellers ondertekenen het proces-verbaal niet.*

Datum |__| - |__| - |__|__| (dd-mm-jjjj)

	Naam	Handtekening
Voorzitter	1 _____	_____
Leden	2 _____	_____
	3 _____	_____
	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____



Bijlage: aantal stemmen per lijst

Let op: de voorzitter van het stembureau moet een paraaf zetten op alle pagina's van de bijlage.

Partijnaam _____
Lijstnummer _____
Aantal stemmen _____

Partijnaam _____
Lijstnummer _____
Aantal stemmen _____

Partijnaam _____
Lijstnummer _____
Aantal stemmen _____

Partijnaam _____
Lijstnummer _____
Aantal stemmen _____

Etc.

Paraaf van de voorzitter van het stembureau:



Model II: Proces-verbaal van het stembureau gemeentelijk stembureau

Proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau

Waarom een proces-verbaal?

Met een proces-verbaal legt een gemeentelijk stembureau verantwoording af over:

- het verloop van de stemming in een gemeente;
- het tellen van de stemmen op de centrale tellocatie(s) van een gemeente.

Het is belangrijk dat het proces-verbaal duidelijk en volledig is, want op basis van de processen-verbaal wordt de verkiezingsuitkomst vastgesteld. Het proces-verbaal is openbaar. Dit betekent dat eenieder het in de dagen na de verkiezing mag inzien. Alle aspecten van de stemopneming die relevant kunnen zijn voor het bepalen van de uitkomst van de verkiezing moeten in het proces-verbaal staan.

Waarom dit formulier?

Dit formulier is gemaakt om ervoor te zorgen dat alle gemeentelijke stembureaus op dezelfde manier een proces-verbaal maken. Bovendien werkt het formulier als een checklist. Als alle onderdelen goed zijn ingevuld, dan voldoet het proces-verbaal aan de eisen van de Kieswet. Vul het formulier daarom correct en zo volledig mogelijk in.

1. Verkiezing

Het gaat om de verkiezing van:

- ☐ de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
- ☐ de leden van de Provinciale Staten van _____
- ☐ de leden van de gemeenteraad van _____
- ☐ het Europees Parlement

Datum verkiezing |__| |__| - |__| |__| - |__| |__| |__| (dd-mm-jjjj)

2. Zitting

Het betreft de openbare zitting van het gemeentelijk stembureau in _____

Locatie(s) _____

Datum / Data zitting _____

Tijdstip aanvang zitting |__| |__| : |__| |__| uur.

Tijdstip einde zitting |__| |__| : |__| |__| uur.

3. Gemeentelijk stembureau

Gegevens leden gemeentelijk stembureau

Voorletter(s) en achternaam lid gemeentelijk stembureau

Op welke tijdstippen aanwezig?

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.

Van |__| |__| : |__| |__| tot |__| |__| : |__| |__| uur.



_____ Van | | : | | tot | | : | | uur.
_____ Van | | : | | tot | | : | | uur.

_____ Van | | : | | tot | | : | | uur.
_____ Van | | : | | tot | | : | | uur.

_____ Van | | : | | tot | | : | | uur.
_____ Van | | : | | tot | | : | | uur.

4. Stembureaus

Om welke stembureaus gaat het?

Hieronder staan de nummers van de stembureaus en de locaties weergegeven:

Nummer _____ Locatie _____

Nummer _____ Locatie _____

Nummer _____ Locatie _____

Nummer _____ Locatie _____

Etc.

5. Toegelaten kiezers in gemeente

Hoeveel kiezers zijn in de gemeente toegelaten tot de stemming met een:

- geldige stempas _____
 - geldig volmachtbewijs (schriftelijk of via achterkant van stempas/kiezerspas) _____
 - geldige kiezerspas (pas om te stemmen in andere gemeente) _____
- + _____

Hoeveel kiezers zijn er in de gemeente toegelaten tot de stemming? _____

6. Aantal stemmen per lijst en kandidaat in gemeente

Partijnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)	Totaal (stemcijfer)	

Etc.



7. Aantal blanco en ongeldige stemmen in gemeente

Het aantal blanco stemmen bedraagt _____

Het aantal ongeldige stemmen bedraagt _____

8. Verschil toegelaten kiezers en getelde stembiljetten

Op de centrale tellocatie(s) is vastgesteld of er:

- meer stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten;
- minder stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten;

Welke verschillen zijn er voor de verschillende stembureaus vastgesteld, tussen het aantal toegelaten kiezers en getelde stembiljetten?

- Voor de stembureaus met de nummers _____
zijn **meer** stembiljetten geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
Dit verschil bedraagt _____
- Voor de stembureaus met de nummers _____
zijn **minder** stembiljetten geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
Dit verschil bedraagt _____

Zijn er in de processen-verbaal van de stembureaus redenen vermeld die dit verschil kunnen verklaren?

Mogelijke reden van het verschil blijkens de processen-verbaal van de stembureaus	Hoe vaak sprake van?
☐ Kiezers die een stembiljet hebben gekregen, hebben toch niet gestemd.	_____ keer
☐ Er zijn te weinig stembiljetten uitgereikt.	_____ keer
☐ Er zijn te veel stembiljetten uitgereikt.	_____ keer
☐ Er zijn stembiljetten kwijtgeraakt.	_____ keer
☐ Andere verklaring.	_____ keer
☐ Geen verklaring.	_____ keer

Zijn er andere redenen bekend die het (overige) verschil kunnen verklaren?

Een overzicht van de aantallen stemmen per lijst en kandidaat en de verschillen tussen het aantal getelde stembiljetten en toegelaten kiezers per stembureaunummer, is te vinden in Bijlage 2 bij dit proces-verbaal.



9. Onregelmatigheden tijdens zitting gemeentelijk stembureau

Gedurende de zitting van het gemeentelijk stembureau hebben zich onderstaande onregelmatigheden voorgedaan:

10. Ondertekening gemeentelijk stembureau

Alle aanwezige leden van het gemeentelijk stembureau moeten het proces-verbaal ondertekenen na afloop van de telling. Dit zijn minimaal vijf leden inclusief de voorzitter. Tellers ondertekenen het proces-verbaal niet.

Datum - - (dd-mm-jjjj)

	Voorletter(s) en achternaam	Handtekening
Voorzitter	1 _____	_____
Leden	2 _____	_____
	3 _____	_____
	4 _____	_____
	5 _____	_____
	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____



Bijlage 1

Verslag

Het verslag vermeldt alle bezwaren die zijn gemaakt tijdens de zitting van het gemeentelijk stembureau en de bezwaren die staan vermeld in de processen-verbaal van de stembureaus.

Bezwaren gemaakt tijdens zitting gemeentelijk stembureau

Bezwaar

Naar aanleiding van bovenstaand bezwaar merkt het gemeentelijk stembureau het volgende op:

De processen-verbaal van de stembureaus vermelden de volgende onregelmatigheden, bezwaren en reacties daarop.

Nummer stembureau _____
Onregelmatigheden

Bezwaar

Naar aanleiding van bovenstaand bezwaar heeft het stembureau als onderstaand gereageerd:

Paraaf van de voorzitter van het gemeentelijk stembureau:



Bijlage 2

Uitkomsten per stembureau

Stembureaunummer _____

Locatie _____

Het aantal toegelaten kiezers voor dit stembureau bedraagt _____

Het aantal stembiljetten voor dit stembureau bedraagt _____

- ☐ Op de centrale tellocatie zijn _____ stembiljetten **meer** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
- ☐ Op de centrale tellocatie zijn _____ stembiljetten **minder** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Aantal stemmen per lijst en kandidaat

Partijnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)		Totaal (stemcijfer)

Partijnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)		Totaal (stemcijfer)

Etc.

Het aantal blanco stemmen bedraagt _____

Het aantal ongeldige stemmen bedraagt _____

Paraaf van de voorzitter van het gemeentelijk stembureau:



TOELICHTING

In deze regeling zijn enkele nadere regels gesteld aan de experimenten met een centrale opzet van de stemopneming op gemeentelijk niveau. Voor een toelichting op de experimenten wordt verwezen naar de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming (Stb. 2013, 240)¹ en het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming (Stb. 2013, 368). De volgende onderwerpen zijn in deze regeling nader geregeld:

1. Het vervoer van de stembus en het proces-verbaal van het stembureau.
2. De werkwijze van het gemeentelijk stembureau.
3. De schorsing van de zitting van het gemeentelijk stembureau.
4. De processen-verbaal van het stembureau en gemeentelijk stembureau.

Daarbij is rekening gehouden met het advies van de Kiesraad van 11 februari 2014 (kenmerk 2014-0000056578).

1. Het vervoer van de stembus en het proces-verbaal van het stembureau

Het proces-verbaal van het stembureau wordt samen met de sleutel van de betreffende stembus bewaard in een enveloppe die wordt verzegeld door het stembureau.

Mede naar aanleiding van het advies van de Kiesraad, regelt artikel 3 dat de stembus en de enveloppe (met daarin de sleutel van de stembus en het proces-verbaal van een stembureau) separaat worden vervoerd en opgeslagen. Gescheiden vervoer vermindert de risico's.

Tevens is geregeld dat burgemeester en wethouders verantwoordelijk zijn voor het vervoer van zowel de stembus als het proces-verbaal. Het staat gemeenten overigens vrij om een lid van het stembureau te verzoeken het proces-verbaal over te brengen naar de locatie voor de centrale stemopneming.

Om een veilig vervoer en opslag te waarborgen, is bovendien bepaald dat de stembus en het proces-verbaal gedurende het vervoer onder toezicht staan. Burgemeester en wethouders dragen er dus zorg voor dat de stembus en het proces-verbaal tijdens het vervoer niet onbeheerd worden achtergelaten. Ook bij de opslag van de stembussen moet voor toezicht worden gezorgd. Het proces-verbaal en de sleutel van de stembus moet beveiligd worden opgeslagen. Dat kan bijvoorbeeld door opslag in een kluis van de gemeente.

2. De werkwijze van het gemeentelijk stembureau

Een bepalende factor voor de organisatie van de centrale stemopneming is de werkwijze van het gemeentelijk stembureau. Op grond van artikel 20, zevende lid, van het Experimentenbesluit wijst het college van burgemeester en wethouders 'een geschikte locatie' aan voor de stemopneming, waarbij de transparantie en controleerbaarheid van de stemopneming het uitgangspunt is. Het gemeentelijk stembureau is verantwoordelijk voor de stemopneming.

De stemopneming door het gemeentelijk stembureau moet ordelijk en overzichtelijk verlopen. Met het oog hierop zijn burgemeester en wethouders er tevens voor verantwoordelijk dat het gemeentelijk stembureau beschikt over de faciliteiten hiervoor, bijvoorbeeld over tafels die geschikt zijn om de stembiljetten op te tellen. Daarnaast moeten burgemeester en wethouders de locatie van de stemopneming zo indelen, dat de leden van het gemeentelijk stembureau en de tellers die het stembureau bijstaan niet gehinderd kunnen worden bij hun werkzaamheden. Daarvoor moet op de tellocatie helder zijn waar bezoekers mogen verblijven die de stemopneming willen waarnemen, en welke ruimte uitsluitend is bestemd ten behoeve van de stemopneming. Het gemeentelijk stembureau dient in te grijpen als op dit punt de orde wordt verstoord.

Als er binnen de centrale locatie in afzonderlijke ruimtes wordt geteld dan moet altijd minimaal één lid van het gemeentelijk stembureau in iedere ruimte aanwezig zijn. Deze voorwaarde is opgenomen in artikel 5 van deze regeling. De reden hiervoor is dat de toezichthoudende rol van het gemeentelijk stembureau bij het tellen gewaarborgd moet zijn. Het gemeentelijk stembureau is immers verantwoordelijk voor de stemopneming.

Om dezelfde reden is in artikel 6 vastgelegd dat een teller (die geen lid is van het gemeentelijk stembureau) in geen geval zelfstandig kan handelen wanneer (1) er twijfel is over de geldigheid van een stem of (2) hij van oordeel is dat een stem ongeldig is. In elk geval in deze situaties wordt de stem nadrukkelijk ter beoordeling voorgelegd aan een of meer leden van het gemeentelijk stembureau. Daarmee wordt voorkomen dat – buiten het toezicht van het gemeentelijk stembureau om – stemmen ongeldig worden verklaard of besluiten worden genomen over stemmen waarbij twijfel bestaat over de geldigheid ervan.

¹ Zie ook Kamerstukken 33 573.



De Kiesraad heeft in zijn advies aandacht gevraagd voor de vraag hoe de uitkomst van de telling wordt vastgelegd als er gebruik wordt gemaakt van meerdere tellocaties van het gemeentelijk stembureau en wie daarvoor verantwoordelijk is. In dergelijke situatie verspreiden de leden van het gemeentelijk stembureau zich over de locaties van de stemopneming, waarbij op elke locatie ten minste vijf leden beschikbaar zijn.² Burgemeester en wethouders besluiten uiterlijk de zevende dag voor de stemming op welke locatie de stemopneming voor ieder stembureau plaatsvindt.³ Nadat voor de stembureaus de stemopneming is afgerond, stelt het gemeentelijk stembureau zo spoedig mogelijk in een openbare zitting voor de gemeente de uitkomst van de verkiezing vast.⁴ De leden van het gemeentelijk stembureau voegen zich daarvoor bij elkaar en ondertekenen gezamenlijk het proces-verbaal dat zij hiervoor hebben opgemaakt. Het is aan burgemeester en wethouders om de locatie aan te wijzen voor de zitting tot het vaststellen van de uitkomst voor de gemeente.⁵

3. De schorsing van de zitting van het gemeentelijk stembureau

Op grond van het Experimentenbesluit, artikel 29, worden enkele regels gesteld over de eventuele schorsing van de zitting van het gemeentelijk stembureau. Deze regels zijn in belangrijke mate ontleend aan de schorsingsregels voor het stembureau als bedoeld in hoofdstuk J, paragraaf 4, van het Kiesbesluit.

De schorsing wordt niet alleen bekendgemaakt door een kennisgeving te bevestigen aan de deur van de locatie waar de stemopneming plaatsvindt. Deze wordt ook op elektronische wijze bekendgemaakt. Op de website van de gemeente zal doorgaans worden vermeld dat de zitting van het gemeentelijk stembureau is geschorst, en waar en wanneer de zitting wordt hervat.

De stembussen – met daarin alle stembescheiden – worden in bewaring gegeven bij de burgemeester. Separaat wordt in een verzegelde enveloppe de sleutel van de stembus bewaard en het proces-verbaal van het daarbij behorende stembureau.

4. De processen-verbaal van het stembureau en gemeentelijk stembureau

In de bijlage van deze regeling wordt voor het stembureau een nieuw proces-verbaal vastgesteld. Het proces-verbaal is ontleend aan model N 10-1 van de Kiesregeling, met dien verstande dat de telling zich beperkt tot op lijstniveau.

Het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau richt zich op de telling op kandidaatsniveau. Verder maakt het gemeentelijk stembureau een verslag van de bezwaren die zijn gemaakt bij de stembureaus in de gemeente.

De Kiesraad heeft in zijn advies enkele redactionele opmerkingen gemaakt over de processen-verbaal van het stembureau en gemeentelijk stembureau. Deze adviezen zijn overgenomen.

*De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk.*

² Artikel 20, tweede lid, van het Experimentenbesluit.

³ Artikel 25, tweede lid, van het Experimentenbesluit.

⁴ Artikel 38, eerste lid, van het Experimentenbesluit.

⁵ Artikel 20, zevende lid, van het Experimentenbesluit.